

## Volilne priprave na Taboru

Pred dnevi je bil v krajevni skupnosti Tabor sestanek vseh družbenih organizacij z nalogo, da evidentiramo možne kandidate za predvidene skupščinske volitve.

Na sestanku, ki ga je vodil predsednik krajevne konference SZDL, je bilo poudarjeno mnenje o povezovanju krajevnih organizacij SZDL s sindikati v TOZD — temeljnih organizacijah združenega dela. SZDL naj bi skupno s TOZD izvršila predhodno fazo evidentiranja vseh možnih kandidatov za zastopstvo krajevne skupnosti v organih družbenopolitičnih skupnosti (DPS), interesnih skupnosti ter družbenopolitičnih organizacij.

Na sestanku so navzoči zastopniki kritično pregledali svoje dosedanje delo, ki je obsegalo ustanovitev volilno-kadrovske komisije (zastopani člani TOZD ter družbenopolitičnih organizacij). Dalje je bilo sklenjeno, da bosta sklicana dva sestanka in sicer sestanek s predsedniki sindikatov TOZD, ki jih je skupaj dvainštirideset ter sestanek dosedanjih delegatov krajevne skupnosti v samoupravnih organih delovnih organizacij o dosedanjem delu ter o povezovanju s TOZD.

Prav tako je bil sestanek z vsemi predsedniki družbenopolitičnih organizacij in društev (Partizan, Rdeči križ, društvo upokojencev, taborniki), kjer so bile navedene organizacije informirane o nalogah v zvezi z volitvami v skupščinske odbore.

## Prva faza — evidentiranje

Seja v krajevni skupnosti Gradišče, ki je bila pred dnevi, je bila zelo obiskana. Kaže, da se odgovorni v družbenopolitičnih organizacijah zavedajo odgovornosti, ki jo imajo v zvezi s pripravami na volitve.

V zvezi s tem je bil sprejet tale program dela.

1. Dogovor z evidentiranimi kandidati o izdelavi programov dela na posameznih področjih, za katera so se kot posamezniki opredelili. S tem v zvezi se je potrebno začeti pogovarjati s prizadetimi za uresničevanje nalog tako v vsebinskem pogledu, kot tudi kar zadeva financiranje (TOZD, ustanove, skupščina).

Krajevna skupnost naj postane povezovalac in organizator dejavnosti na različnih področjih, povezuje naj interese vseh svojih članov.

Pri svojem delu pa mora upoštevati tudi interese TOZD, da bi tako lahko usklajala skupne interese. Razprava o dosedanjem delu je pokazala, da so bile priprave na volitve dobre. Koordinacijska komisija je uspela do sedaj evidentirati 155 kandidatov. Sprejet je bil sklep, da skupno z izvolitvijo delegacije krajevne skupnosti v občinsko skupščino izvolimo tudi zbor delegatov delovnih ljudi v krajevni skupnosti in organe oziroma komisije.

Na razgovor je tudi potrebno povabiti posamezne kandidate, da bi se začeli z njimi dogovarjati glede prevzemanja posameznih družbenih dolžnosti v krajevni skupnosti.

FRANC CAPUDER

# Programska izhodišča za delo

Vsekakor je osrednja programska usmeritev narekovana v ustavnih načelih nove ustave, katerim so dali delovni ljudje na vseh področjih in v vseh strukturah polno podporo, še več odločno so se zavzeli za njih dosledno uresničevanje. V usmeritvi, ki jo izražajo ustavna načela ter stališča delovnih ljudi v tej zvezi, ima seveda socialistična zveza konkretno mesto ne le v posameznih aktivnostih, temveč v celotni družbeni praksi. Ravno tako nam konkretno usmeritev nakazuje izhodišča za X. kongres ZKJ in 44. seja predsedstva ZKJ.

Za učinkovito uresničevanje ustavnih načel in smernic pa je seveda potrebno jasno določiti aktivnost socialistične zveze glede na posamezna področja, pri čemer je upoštevati, da smo nekatere naloge opredelili že v dosednji aktivnosti in katerih uresničitev je vezana na prihodnje obdobje.

Mnoge konkretne naloge narekuje sama funkcija socialistične zveze, to je, da se delovni ljudje prav v socialistični zvezi dogovarjajo za rešitev, ki neposredni družbeni praksi pomenijo uresničitev vloge delovnega človeka, izhajajoče iz ustavnih načel in določil. Zato bo zelo pomembno, da bo socialistična zveza pri vseh teh vprašanjih zavzeto prisotna, tako z že oblikovanimi izhodišči kot tudi s tistimi, ki jih bomo v konkretni praksi oblikovali v dogovoru z vsemi družbenimi dejavniki.

Statuti družbenopolitičnih skupnosti (mesta in občine), samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti so z ozirom na njih funkcijo v uresničevanju ustavne vloge delovnega človeka prav gotovo tisto, kar zahteva polno angažiranje vseh družbenih subjektov, za oblikovanje takih določil, ki bodo tako funkcijo omogočala uresničevati oziroma jo tudi narekivale. Še vedno pa je marsikje premalo jasno vprašanje, kako ustavno vlogo delovnega človeka izraziti s konkretnimi določili statuta. Opozoriti velja, da mora biti ta ustavna funkcija vsebinsko prisotna v vseh določilih.

V statutih družbenopolitičnih skupnosti (mesta, občine) je zagotoviti konkretne oblike uresničevanja ustavnih načel na vprašanjih, ki jim delovni človek uresničuje v njej. Predvsem je pomembna ustavna funkcija družbenopolitičnih organizacij, ki z novo ustavo dobijo povsem konkretno mesto v družbenopolitičnem zboru. Nadalje je potrebno, da v občini omogočimo enakopravno vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za področje znanosti, prosvete, izobraževanja, socialnega varstva, telesno kulturo, kulture in zdravstva z ustreznim zborom pri določanju o vprašanjih iz njihove pristojnosti. Upoštevati je treba, da morajo biti samoupravne interesne skupnosti organizirane tako, da bodo v njih tisti, ki sredstva ustvarjajo in jih namenijo za določene družbene dejavnosti ter tisti, ki s pomočjo teh sredstev in s svojim delom omogočajo delovnim ljudem neposredno boljše pogoje za hitrejši napredek. Ker se v teh skupnostih samoupravno ureja mnogo vprašanja skupnega interesa, je še posebej pomembno, da se delovnim ljudem, organiziranim v samoupravnih interesnih skupnostih omogoči vplivanje in odločanje o družbenih zadevah, ki so v njihovem interesu. Pri tem je dograjevati tako funkcijo tudi v drugih samoupravnih interesnih skupnostih skladno z njihovim razvojem in njih družbeno funkcijo.

Seveda je potrebno temu primerno osnovati samoupravne interesne skupnosti oziroma njih delovanje. Pri tem je nujno do-

seči v samih samoupravnih interesnih skupnostih neposredno soočanje interesov delavcev v gospodarstvu in delavcev v družbenih službah. Zato bo zelo pomembno, da bodo že v oblikovanju statutarne določil, ki bodo osnova: za delovanje skupnosti, kar najbolj neposredno sodelovali delovni ljudje vseh področij. Da so delovni ljudje zainteresirani za tak pristop in razreševanje vprašanj, je močno dokazala tudi pretekla praksa.

Vloga delovnih ljudi v krajevni skupnosti kot temeljni samoupravni skupnosti narekuje povsem nove naloge in mesto krajevne skupnosti na svojem področju kot tudi v širši družbenopolitični skupnosti. Za doseg te vloge pa je potrebno predvsem v statutih jasno opredeliti njene naloge, pri čemer je posebej pomembna opredelitev, da je to temeljna samoupravna skupnost delovnih ljudi, ki biva na določenem območju in v katerem samoupravno urejajo vprašanja, taka opredelitev mora biti izražena v vseh njenih funkcijah. To pomeni bistveno preobrazbo njene vloge tudi v odnosu do družbenopolitične skupnosti. Že javna razprava je pokazala, da si nekateri še ne predstavljajo docela njene funkcije, ter je še prisotna misel, da je potrebna tudi v krajevni skupnosti neka oblika oblasti, češ, da je le tako mogoče razreševati posamezna vprašanja. Za doseg ustavne funkcije krajevnih skupnosti oziroma uresničevanja vprašanj delovnih ljudi v njej in preko nje v drugih samoupravnih in družbenopolitičnih skupnostih pa je potrebna jasna opredelitev in prizadevanje delovnih ljudi v TOZD, da s skupnim sodelovanjem in ustvarjenimi sredstvi rešujejo vprašanja v krajevni skupnosti tako s stališča interesa bivanja s stališča interesa TOZD.

Ustavne zasnove krajevne skupnosti kot temeljne samoupravne skupnosti ni moč doseči brez celovitosti krajevne skupnosti, na kar je opozorila mestna konferenca socialistične zveze v izhodiščih za oblikovanje statuta krajevnih skupnosti. Taka krajevna skupnost se mora oblikovati na doseženih izkušnjah v pogledu samoupravnega odločanja in uresničevanja vprašanj, v njej na povezavi delovanja z dejavnostmi temeljnih organizacij združenega dela, družbenih in družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih skupnosti, skratka, delovnih ljudi in občanov v njih. Krajevna skupnost mora omogočiti, da delovni ljudje in občani urejajo določena vprašanja v njej kar sami v raznih organiziranih oblikah na podlagi dejavnosti v vseh organiziranih sredinah družbenega življenja (TOZD, društvih, hišnih svetih itd.).

Ker gre za uresničitev ustavne funkcije krajevne skupnosti za enega bistvenih pogojev nadaljnjega razvoja socialističnih družbenih odnosov, si morajo vse organizirane politične sile, predvsem pa socialistična zveza in sindikat odločno prizadevati, da se tak razvoj krajevne skupnosti zagotovi s statutom kot temeljnim aktom

krajevne skupnosti. S tem pa seveda naloge niso končane, temveč gre za to, da taka določila v praksi tudi uresničujemo.

Vsekakor so glede na časovno opredelitev v ospredju tudi naloge v zvezi skupščinskih volitev in oblikovanja celotnega skupščinskega sistema v skladu z novo sprejetimi ustavnimi določili. Ustavna določila vnašajo bistvene celovite spremembe v družbenopolitičnem sistemu v tem, da je ta zasnovana na delegatskem principu.

S tem povezane so tudi spremembe v organizaciji političnega sistema. Dejanski interes delovnega človeka bo tako prisoten pri odločanju v skupščini organiziranega v TOZD, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah. To seveda narekuje posebej pomembne naloge v vseh družbenih subjektih, organiziranih v družbenopolitičnih organizacijah, predvsem pa še v socialistični zvezi, od katerih zavisi ne le delovanje delegatskega sistema, temveč sama vloga družbenopolitičnih organizacij pri odločanju.

Naša dosedanja prizadevanja, oblike dela in konkretna praksa nam daje pomembno osnovo za uresničitev ustavne vloge socialistične zveze, ki pa dobiva skupno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami še nove vloge v skupščinskem sistemu. Nadaljnje naloge v tej smeri predstavljajo seveda le nadaljevanje in konkretizacijo sprejetih načel in nalog konference in njenih organov, predstavljajo pa seveda razširitev vseh njenih organov za uresničitev v socialistični zvezi sprejetih stališč o kadrovske politiki. Za uresničitev teh nalog pa je pogoj povezanost delovnih ljudi v krajevnih organizacijah socialistične zveze v delovanje občinske konference in njenih organov. Kajti le tako bo moč v rezultatih izraziti interese delovnih ljudi.

Ze dosedanja praksa v tej smeri nam daje mnoge rezultate in tudi koristne napotke za delo vnaprej, pri čemer je seveda pomembno, da organiziranost krajevnih konferenc omogoči tako delo v občinski organizaciji. Potrebno pa bo na že začetem dograjevanju organiziranosti socialistične zveze v krajevni organizaciji, predvsem še glede na naloge v volilnih pripravah hitreje organizirati občane v tista telesa (kadrovske in volilne odbore), ki bodo osrednji nosilci operativnih nalog. Za večjo učinkovitost in v skladu s svojo vlogo se bo socialistična zveza v krajevnih skupnostih povezovala z delovnimi ljudmi v TOZD oziroma z organiziranimi sindikati. Občinska konferenca in vsi njeni organi morajo sprejeti konkretne programe ter v njihovo uresničevanje vključiti kar najširši krog ljudi. Za usposobitev uresničevanja posameznih nalog in radi nujnosti vsklajevanja nalog bo potrebno organizirati posvetovanje, seminarje in razgovore, pri čemer mora ustrezno vlogo odigrati delavska univerza. Pri tem je treba izkoristiti vse obstoječe možnosti sredstev javnega obveščanja (občinska in tovarniška glasila).

Pomembne ugotovitve in napotila so zadnje razprave o kadrovske politiki, ki smo ji v socialistični zvezi posvetili veliko pozornost in ki je spodbudila velik interes za uresničevanje tako dogovorjene politike. Seveda pa uresničevanje te politike ni moč doseči brez sodelovanja delovnih ljudi v vseh področjih in organizacij združenega dela, pri čemer ugotavljamo, da bodo morale sindikalne organizacije in predvsem zveza komunistov storiti še več

za dejansko uveljavitev take politike v celotni družbeni praksi.

Funkcija družbenopolitičnih organizacij v skupščinskem sistemu nam narekuje še posebne naloge na področju kadrovske politike in politike dogovarjanja družbenopolitičnih organizacij v socialistični zvezi. Socialistična zveza je namreč nosilec kandidacijskega postopka za družbenopolitični zbor, pri čemer je njena dolžnost, da v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami zagotovi delovnim ljudem, da svobodno izrazijo svojo voljo pri predlaganju kandidatov.

Dosedanje izkušnje pa nam tudi kažejo, da bo potrebna velika mera prizadevanj in odgovornosti za dosledno uresničevanje principov podružbljanja kadrovske politike. Ustava tudi na tem področju, predvsem v krajevni skupnosti, nalaga pomembne naloge, kajti kolikor so večje možnosti uveljavljanja delovnega človeka preko krajevne skupnosti, toliko so tudi zahtevnejše naloge v kadrovske politiki. Pomembno je torej, da postane dogovorjena kadrovska politika ne le lastna tistim, ki delujejo v organih SZDL ali drugih družbenopolitičnih organizacijah, temveč da to postane vsakodnevna praksa celotne družbene prakse. Za doseg tega cilja pa bo v veliki meri potrebna odločnost v premagovanju vseh tistih gledanj in interesov, ki skušajo to prakso onemogočiti.

Naslednje področje, ki tudi predstavlja nadaljevanje dosedanje prakse v socialistični zvezi, je prizadevanje za razvoj samoupravnih odnosov v vseh družbenih sredinah in dejavnostih združenega dela in oblikah družbenega življenja. Predvsem bo nadaljnja aktivnost morala biti usmerjena v ustvarjanje pogojev za uresničevanje delegatskih odnosov, ki niso odvisni samo od kadrovske politike, temveč od mnogih dejavnikov, predvsem pa od doslednega upoštevanja delegatskega načela in vsega, kar ta načela narekujejo (obveščanje, dogovarjanje, odgovornost vseh družbenih dejavnikov in podobno). Zelo pomembno bo pri tem, kako bomo delegatski sistem in celovito oblikovanje samoupravnih odnosov v vsej družbeni praksi vključili v statute občin, krajevnih skupnosti, v statute samoupravnih interesnih skupnosti ter tudi v TOZD, kjer bo treba take odnose še marsikje ugraditi. Te naloge so zelo pomembne in obsežne in ravno tako ne zadevajo le sekcijo za samoupravo in komunalni sistem ali sekcijo za politični sistem, temveč vse organe konference, pri čemer nam morajo biti nenehno prisotna vsebinska izhodišča ustave.

Na družbeno ekonomskem področju bodo v ospredju naloge, izhajajoče iz družbenega dogovora o ekonomski politiki za leto 1974. Pri tem je zelo pomembna ugotovitev, da pomeni družbeni dogovor uresničevanje ustavnih načel o vlogi delavca v odločanju o ustvarjenih sredstvih v celotni družbeni reprodukciji, zato smo dolžni zavzeti se za neposredno uresničitev teh načel v vsej družbeni praksi ter seveda za dosledno uresničitev dogovorjene politike ekonomskega razvoja. Taka oblika seveda zahteva od družbenih dejavnikov odgovoren pristop programiranja dejavnosti na posameznih področjih, odgovornost za dogovarjanje in funkcijo delovnega človeka pri tem, kot tudi odgovornost za razvijanje takih oblik in odnosov na vseh področjih družbenega življenja. V vseh teh fazah pa imata zelo pomembno vlogo sindikat in socialistična zveza.

Ze v letu 1973 smo ugotovili